

Οι τρεις Ιεράρχες

Μιχαήλ Χαραλάμπους

Ο Μέγας Βασίλειος γεννήθηκε στη Νεοκαισάρεια του Πόντου. Γονείς του ήταν ο Βασίλειος και η Εμμέλεια, άνθρωποι ευσεβείς, που ανάλαβαν τη διαμόρφωση της μεγάλης προσωπικότητας του Βασιλείου. Η μητέρα του και η αδελφή του Μακρίνα, ανάλαβαν την ψυχική μόρφωση του Βασιλείου, ενσταλάξασα στην παιδική ψυχή του, την πίστη στο Χριστό, την ευσέβεια και την αγάπη στον άνθρωπο. Ο πατέρας του, άνθρωπος με σπουδαία μόρφωση και ρήτορας, δίδαξε τα πρώτα γράμματα στο γιό του. Ο Βασίλειος πήγε στην Καισάρεια και φοίτησε στις διάφορες Σχολές. Ο τελευταίος σταθμός της μόρφωσής του ήταν η Αθήνα. Εκεί σπούδασε, ρητορική, Γραμματική, Φιλοσοφία, Διαλεκτική, Αστρονομία, Γεωμετρία, Ιατρική.

Τη μεγάλη αυτή μόρφωση την όφειλε στα έξοχα τάλαντα με τα οποία τον προίκισε ο Θεός αλλά και στην επιμέλειά του. Η σπουδή απαιτεί κόπους και θυσίες γι' αυτό ο Βασίλειος και ο Γρηγόριος ο Θεολόγος, κανένα άλλο δρόμο δεν γνώρισαν παρά μόνο ένα: το δρόμο που οδηγούσε από το σπίτι στο Πανεπιστήμιο και στην Εκκλησία.

Όταν τέλειωσε τις σπουδές του, επέστρεψε στην Καισάρεια και για λίγο καιρό ακολούθησε το επάγγελμα του δικηγόρου. Η αδελφή του η Μακρίνα, κατόρθωσε να πείσει το Βασίλειο, να εγκαταλείψει το επάγγελμα αυτό και να αφιερώσει ολόκληρο τον εαυτό του, στην υπηρεσία της Εκκλησίας.

Ο Βασίλειος βαφτίστηκε και αναχώρη-

σε στην έρημο για να συναντήσει τους ασκητές που θα γίνουν οι νέοι του Καθηγέτες. Επισκέφθηκαν την Αίγυπτο, την Παλαιστίνη, τη Συρία, τη Μεσοποταμία, όπου ο μοναχικός βίος βρισκόταν σε μεγάλη ακμή. Διδάσκεται από τους ασκητές και καλλιεργεί τις αρετές της μοναχικής ζωής μελετά με προσοχή την οργάνωση του Μοναχικού βίου.

Ύστερα από δυο χρόνια παραμονής του μεταξύ των ασκητών, επέστρεψε στην Πατρίδα του και εγκαταστάθηκε στο αγρόκτημα του πατέρα του, στη Νεοκαισάρεια του Πόντου, κοντά στον Ίρη ποταμό, για να μελετήσει, να προσευχηθεί και προετοιμασθεί για τους μεγάλους αγώνες της Εκκλησίας.

Ο Βασίλειος χειροτονήθηκε πρεσβύτερος και άρχισε το έργο του. Κήρυττε καθημερινά το λόγο του Θεού για να στηρίξει και εμπυχώσει τους πιστούς και να καταπολεμήσει τις αιρέσεις.

Ενδιαφέρθηκε για την υλική και πνευματική τροφοδοσία του λαού του. Οργάνωσε σπουδαία στα οποία υπηρετούσε και ο ίδιος για να δείξει τη μεγάλη αγάπη του στους φτωχούς.

Όταν ο Βασίλειος έγινε Επίσκοπος, οργάνωσε τον αγώνα εναντίον της αίρεσης του Αρείου, που πήρε μεγάλες διαστάσεις, με κατάλληλα πρόσωπα που διακρίνονταν για τη θερμή τους πίστη, την αγιότητα του βίου, και το ζήλο τους προς την Εκκλησία.

Καταπολέμησε την αίρεση του Αρείου

με τόσο δύναμη και επιτυχία ώστε ο αυτοκράτορας Ουάλης, που ήταν Αρειανόφιλος, έστειλε στην Καισάρεια τον Μόδεστο και απείλησε τον Βασίλειο, με δήμευση της περιουσίας του, με εξορία, με βάσανα και με θάνατο, αν δεν δεχτεί τον Αρειανισμό, ο Μέγας Βασίλειος απάντησε: "Κανένα απ' αυτά δεν μπορεί να με βλάψει γιατί η περιουσία μου είναι ένα τρίχινο ράσο και λίγα βιβλία. Εξορία δεν γνωρίζω γιατί πατρίδα μου είναι κάθε τόπος του Θεού. Τα βάσανα και το θάνατο δεν το φοβούμαι γιατί θα με οδηγήσουν πιο γρήγορα στο Θεό, που αγαπώ.

Ο Μόδεστος έμεινε κατάπληκτος από τις απαντήσεις του Επισκόπου Βασιλείου και έφυγε ντροπισσμένος.

Το κοινωνικό έργο του Μεγάλου Βασιλείου ήταν πλουσιότατο, για την ανακούφιση των πασχόντων και φτωχών έκτισε έξω από την Καισάρεια, τη "Βασιλειάδα" συγκρότημα από φιλανθρωπικά ιδρύματα: Πτωχοτροφείο, Νοσοκομειακό συγκρότημα, Ορφανοτροφείο, Λεπροκομείο, Ξενώνες, Σχολεία για ορφανά και φτωχά παιδιά και εργαστήρια για να μαθαίνουν τέχνες και άλλα επαγγέλματα.

Πλούσιοι και φτωχοί βοήθησαν τον Μ. Βασίλειο να φέρει σε πέρας το μεγάλο αυτό έργο, γιατί γνώριζαν τη θερμή αγάπη του στους φτωχούς και την πραγματική ανιδιοτέλειά του.

Συγγραφικό έργο του Μεγάλου Βασιλείου, Έγραψε έργα δογματικά, ασκητικά, παιδαγωγικά τη θεία λειτουργία που τελείται δέκα φορές το χρόνο, πολλές ομιλίες και επιστολές.

Ιωάννης ο Χρυσόστομος.

Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος γεννήθηκε στην Αντιόχεια της Συρίας το 350. Πατέρας ήταν ο Σεκούνδος, διοικητής του στρατού της Ανατολής και μητέρα του η Ανθούσα που θαυμαζόταν για τις αρετές της. Όταν ο άνδρας της πέθανε αυτή ήταν 20 ετών και αποφάσισε να μη παντρευτεί αλλά να αφοσιωθεί στην ανατροφή και τη μόρφωση του μικρού Ιωάννη.

Διδάσκαλος του Ιωάννη ήταν ο ρήτορας Λιβάνιος που θαύμαζε τη μεγάλη μόρφωση του Ιωάννη ώστε θέλησε να τον έχει διάδοχο του στη διεύθυνση της δικής του Σχολής.

Ο Ιωάννης για λίγο καιρό εξάσκησε το επάγγελμα του δικηγόρου αλλά το εγκατέλειψε και παρακολούθησε μαθήματα στη Θεολογική Σχολή.

Κατά τη διάρκεια των σπουδών του και σε ηλικία 20 ετών, βαπτίστηκε και χειροτονήθηκε διάκονος και ύστερα πρεσβύτερος.

Το κηρυκτικό και κοινωνικό του έργο είχε τόσο μεγάλη επιτυχία ώστε η φήμη του έφτασε μέχρι την Κωνσταντινούπολη και όταν πέθανε ο Αρχιεπίσκοπος ανύψωσαν στον Πατριαρχικό Θρόνο τον Ιωάννη.

Το έργο του Ιωάννη:

α) Διοργάνωσε ιεραποστολές για τον εκχριστιανισμό των βαρβάρων του Βυζαντίου.

β) Φρόντισε για την ηθική εξύψωση του κλήρου λαμβάνοντας μέτρα εναντίον της φιλαργυρίας των κληρικών και της σιμωνίας.

γ) Πολέμησε τους φαύλους Επισκόπους οι οποίοι σκανδάλιζαν το λαό με τις

ανήθικες πράξεις τους.

Γνώστης των κοινωνικών προβλημάτων δεν έμεινε απλός θεατής αλλά υπήρξε ο διάκονος του λαού.

Ήθελε μια κοινωνία αγάπης, ισότητας και δικαιοσύνης, γι' αυτό ίδρυσε πολλά ευαγή ιδρύματα, οργάνωσε συσσίτια και πρόσφερε φαγητό καθημερινά σε επτά χιλιάδες πολεμιστές. Τροφοδοτούσε το σώμα με τα υλικά αλλά και την ψυχή την τροφοδοτούσε καθημερινά με το λόγο του Θεού. Στο έργο του αυτό πολύτιμη συμπαράστασιδα βρήκε την πλούσια Ολυμπιάδα.

Πολέμησε τους πλουσίους που αποκτούσαν με άτιμα μέσα τα πλούτη. Πολέμησε τις φιλάρεσκες γυναίκες που ήσαν κινητά κοσμηματοπώλειά και γίνονταν αιτία σκανδαλισμού των πτωχών.

Πολέμησε τον Πρωθυπουργό Ευτρόπιο γιατί ήταν ασεβής, εγωϊστής, περήφανος και κατήργησε το άσυλο των Εκκλησιών για να κτυπήσει την Εκκλησία. Πολέμησε την Αυτοκράτορα Ευδοξία γιατί διέταξε και στήθηκε το άγαλμά της έξω από το ναό που κήρυττε ο Χρυσόστομος και όρισε να γίνουν τα αποκαλυπτήρια ημέρα Κυριακή, την ώρα που θα λειτουργούσε και θα μιλούσε ο Χρυσόστομος. Ο αγωνιστής ιεράρχης ανέβηκε στο θρόνο και έλεγξε την ασεβή βασίλισσα που ήθελε να την λατρεύουν σαν Θεά.

Όλοι αυτοί που πολεμήθηκαν από τον Χρυσόστομο, σχημάτιαν ισχυρό κύκλο και άρχισαν πόλεμο εναντίον του ιεράρχη. Με αρχηγό τη βασίλισσα Ευδοξία εκθρόνισαν τον Χρυσόστομο και τον οδήγησαν στην εξορία όπου και πέθανε στα βόθρα της Αρμενίας στις 13 Σεπτεμβρίου του 407, λέγοντας την προσφιλή του δοξολογική φράση:

"Δόξα τω Θεώ πάντων ένεκεν"

Γρηγόριος ο Θεολόγος.

Ο Γρηγόριος γεννήθηκε στην Αριανζό της Καππαδοκίας και μεγάλωσε στη Ναζιανζό. Γονείς του ήταν ο Γρηγόριος και η Νόνα, άνθρωποι ευσεβείς που ενέπνευσαν στο Γρηγόριο τα μεγάλα ιδανικά, την πίστη στο Χριστό και την αγάπη στον άνθρωπο.

Τα πρώτα γράμματα τα έμαθε στη Ναζιανζό και στη συνέχεια πήγε στην Καισάρεια της Καππαδοκίας, όπου φοίτησε στις Σχολές της, έχοντας συμμαθητή τον Μέγα Βασίλειο, με τον οποίο συνδέθηκε με φιλία αδερφική. Φοίτησε στη Θεολογική Σχολή της Καισάρειας της Παλαιστίνης και ταυτόχρονα παρακολούθησε μαθήματα ρητορικής, φιλοσοφίας και ποίησης.

Αφού έμεινε δυο χρόνια στην Παλαιστίνη πήγε στην Αλεξάνδρεια και εκεί συστηματοποίησε τις πολλές γνώσεις του. Φεύγοντας από την Αλεξάνδρεια πήγε στην Αθήνα. Εκεί ήρθε και ο Μέγας Βασίλειος για να συνεχίσει τις σπουδές του και συνδέθηκαν πιο πολύ με αδελφική φιλία.

Η μόρφωση που απόκτησε ο Γρηγόριος ήταν μεγάλη. Σπούδασε φιλοσοφία, φιλολογία, αγάπησε πολύ την Ελληνική γλώσσα και μελέτησε με πάθος την Αγία Γραφή. Με τη μόρφωση και την αρετή που κατόκτησε, είχε ελκύσει την εκτίμηση και το σεβασμό των καθηγητών του ώστε του προσφέρθηκε καθηγητική έδρα στην Αθήνα. Έμεινε ένα χρόνο στην Αθήνα, δίδαξε ρητορική και επέστρεψε στη Ναζιανζό. Εδώ ανάλαβε τη Χριστιανική αγωγή των νέων, την οργάνωση κύκλων εφήβων, και τους μιλά με ενθουσιασμό για την αλήθεια του Ευαγγελίου και τη Χριστιανική ζωή.

Ο Πόθος όμως της ερημικής ζωής που τόσο αγάπησε, άναψε μέσα του και έφυγε στην έρημο του Πόντου κοντά στον Ίρη ποταμό, όπου βρισκόταν και ο φίλος του Βασίλειος. Οι ώρες προσευχής και περισυλλογής θα μείνουν αξέχαστες στη ζωή του Γρηγορίου. Οι δυο φίλοι περνούσαν τις ώρες τους με Ψαλμωδίες, Προσευχές, Αγρυπνίες και ενώνονταν με τον Πνευματικό κόσμο των Αγγέλων.

Ο πατέρας του Γρηγορίου που ήταν Επίσκοπος στη Ναζιανζό, κάλεσε τον Γρηγόριο να 'ρθει να τον βοηθήσει στα πολλά προβλήματα της Επισκοπής, γιατί γέρασε. Ο Γρηγόριος άκουσε τη φωνή του γέροντα πατέρα του, κατέβηκε στη Ναζιανζό και σε ηλικία 36 χρόνων χειροτονήθηκε Διάκονος και Πρεσβύτερος.

Με δέος δέχεται να γίνει υπηρέτης του Θεού, στο επίγειο θυσιαστήριο, αναλογιζόμενος, το μέγα ύψος της Ιεροσύνης και τα βαριά καθήκοντα του λειτουργού.

Με τα πύρινα και γεμάτα από πίστη και θερμή αγάπη κηρύγματα του, γίνεται ο προστάτης των φτωχών και των ορφανών, παρακινώντας τους πλούσιους Χριστιανούς να επιδίδονται στα έργα της αγάπης και της φιλανθρωπίας, δίνοντας πρώτος το παράδειγμα.

Το ηθικό μεγαλείο του Γρηγορίου οι σκληροί και επιτυχείς αγώνες του εναντίον των αιρετικών, η σοφία του και η βαθιά Θεολογική του γνώση, ήταν τα τάλαντα που τον έφεραν στην Κωνσταντινούπολη και τον ανύψωσαν στο λαμπρό θρόνο της.

Οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί με την παρουσία του Γρηγορίου παίρνουν θάρρος, οι καρδιές των πιστών αναφλέγονται, η Βασι-

λεύουσα πανηγυρίζει και οι αιρετικοί φεύγουν ντροπιασμένοι ή επιστρέφουν στην Ορθοδοξία.

Ο Γρηγόριος κτύπησε την αίρεσή του Αρείου και ανατρέποντας τις πλάνες του, απόδειξε ότι ο Χριστός δεν είναι "κτίσμα" του Θεού αλλά είναι τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος είναι Θεάνθρωπος.

Δίκαια του δόθηκε το επώνυμο "Θεολόγος".

Ο λαοφιλής όμως ιεράρχης δέχεται τα βέλη των φθονερών Επισκόπων που αμφισβήτησαν την εκλογή του, διότι δόθεν χειροτονήθηκε Επίσκοπος στα Σάσιμα, (από το Μέγα Βασίλειο) χωριό, στο οποίο δεν έμεινε σαν Επίσκοπος. Και επειδή δεν μπορούσαν να έρθουν σε εποικοδομητική συζήτηση ή αναμέτρηση μαζί του, με συκοφαντίες και φασαρίες προσπαθήσαν να υπονομεύσουν το μεγάλο κύρος του, να δημιουργήσουν ταραχές και να εξαναγκάσουν τον αγωνιστή της Ορθοδοξίας να φύγει από την Κωνσταντινούπολη και να παραιτηθεί από Πατριάρχης.

Ο Γρηγόριος ο Θεολόγος σ' αυτές τις πιο κρίσιμες στιγμές της ζωής του, παίρνει την ηρωική απόφαση. "Να παραιτηθεί του Θρόνου και να εγκαταλείψει τη Βασιλεύουσα, για να φέρει την ειρήνη και την ενότητα μέσα στους κόλπους της Εκκλησίας".

Όταν έφυγε από την Κωνσταντινούπολη εγκαταστάθηκε για λίγο στην Αριανζό και ύστερα ανάλαβε την Επισκοπή της Ναζιανζού. Στις 25 Ιανουαρίου του 390 πέθανε ο "Θεολόγος" και με διαθήκη άφησε την περιουσία του στους φτωχούς της Πατρίδας του.